

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi haja-asutusalueiden postitoiminnan turvaamiseksi perittävästä maksusta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan, että postitoimintalain alaisen postipalvelun myynnistä olisi suoritettava valtiolle veronluonteista maksua silloin, kun postitoiminnan harjoittaja on saanut toimiluvan rajoitetun postitoiminnan harjoittamiseen. Maksun suuruus määräytyisi toimilupa-alueella myytyjen postipalvelujen myyntihintojen ja toimilupa-alueen väestötiheyden perusteella. Maksu olisi suurimman

väestötiheyden alueilla 20 prosenttia myyntihinnasta ja alenisi liukuvasti pienemmän väestötiheyden alueilla viiteen prosenttiin. Maksua ei perittäisi lainkaan alueilla, joissa väestötiheys on alle 250 asukasta neliökilometrillä.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykytila ja ehdotetut muutokset

1.1. Postitoiminta Suomessa

Suomessa postitoimintaa sääntelevät postitoimintalaki (907/1993), postitoiminta-asetus (1385/1993) sekä liikenneministeriön päätökset postilaitoksen toimitusehtojen yleisistä perusteista (1388/1993) ja postipalvelusta (97/1994). Posti- ja telelaitoksella oli muodollinen yksinoikeus kirjeliikenteen hoitamiseen vuoteen 1991 saakka postiliikenneasetuksen nojalla (692/1980; 2 §). Postiliikenneasetuksen kumoamisella poistettiin olennainen este kilpailun syntymiselle postitoiminnassa. Postitoimintalaki puolestaan teki postitoiminnan harjoittamisen lain tarkoittamassa laajuudessa toimiluvanvaraiseksi. Yhtä aikaa postitoimintalain säätämisen kanssa Posti- ja telelaitos yhtiöitettiin Suomen PT Oy -konserniksi, jonka osa on valtakunnallista postitoimintaa harjoittava Suomen Posti Oy. Lain mukainen toimilupa on myönnetty Suomen Posti Oy:lle. Ahvenanmaalla on oma itsenäinen postitoimintalainsäädäntönsä (Landskapslag om Posten på Åland; ÅFS 39/1992) ja maakunnassa postitoimintaa harjoittaa Posten på Åland.

Postitoimintalaki määrittelee postitoiminnan maksua vastaan tapahtuvaksi postilähetysten välittämiseksi postin lähettäjältä tai toiselta postilaitokselta postin saajalle tai toiselle postilaitokselle. Postilähettykseksi katsotaan osoitteellinen alle kahden kilogramman painoinen lähetys. Lakia ei kuitenkaan sovelleta toimintaan, jolla ei ole postitoimintalain tarkoituksen kannalta olennaista merkitystä. Tällaista toimintaa on postitoiminta-asetuksen mukaan lehtien kuljetus ja jakelu, merkitykseltään vähäinen lähetysten kuljetus ja jakelu sekä niin sanottu kuriiritoiminta. Postitoimintalain tarkoituksena on turvata, että postia voidaan lähettää ja vastaanottaa tasapuolisin ehdoin koko maassa.

Vastauksena hallituksen esitykseen postitoimintalainsäädännöksi (HE 49/1993 vp.) eduskunta hyväksyi seuraavan ponnin: "Eduskunta edellyttää, että jos muun postitoiminnan harjoittajan kuin perustettavan osakeyhtiön Postin toiminta vaikuttaa olennaisesti sanotun yhtiön hoitamaan maanlaajuiseen peruspalveluun kuuluvan kirjeliikenteen taloudellisiin edellytyksiin tai muuten on omiaan olennaisesti haittaamaan tämän peruspalvelun toteuttamista, liikenneministeriö asettaa tällaiselle kilpailevalle toiminnalle

ehtoja ja rajoituksia turvatakseen peruspalvelun yleisen saatavuuden. Toiminnan ehtoissa voidaan muun ohella määrätä, että kilpailevan toiminnan harjoittaja osallistuu taloudellisesti tai toiminnallisesti harvaan asutun alueen kannattamattoman postitoiminnan hoitamiseen."

Toimilupansa mukaisesti Suomen Posti Oy harjoittaa rajoittamatonta postitoimintaa koko maassa Ahvenanmaata lukuun ottamatta. Lisäksi yhtiö tarjoaa lehti-, kuljetus- ja jakelupalveluita sekä välittää pankkipalveluita kaikille kotitalouksille ja yhteisöille koko maassa. Maamme postijärjestelmä sekä postiyhteydet ulkomaille perustuvat nykyisin Suomen Posti Oy:n toimintaan. Suomen Posti Oy toimii kirjeliikennettä lukuun ottamatta kaikkien päätuotteidensa osalta markkinoilla, joilla vallitsee kilpailu. Postitoimintalain alaisissa palveluissa Suomen Posti Oy on ainoa palveluntoimittaja, joskin jonkin verran lähetyksiä välitetään yritysten sisäisessä postinjakelussa tai muun tyyppisen, merkitykseltään vähäisen jakelujärjestelmän kautta.

Valtioneuvostolta haettiin vuoden 1995 huhtikuussa toimilupaa rajoitetun postitoiminnan harjoittamista varten. Hakemus oli ensimmäinen postitoimintalain mukainen, Suomen Posti Oy:n kanssa kilpailevaan toimintaan tähtäävä hakemus. Tämä hakija on hakenut toimilupaa Helsingin, Espoon, Vantaan ja Kauniaisten kaupunkien alueilla kolmeksi vuodeksi. Toimilupahakemuksen mukaan yrityksen tarkoituksena on ottaa vastaan postilähetyksien toimittamista yrityksiltä ja yksityisiltä henkilöiltä ja toimittaa postilähetyksiä yrityksiin ja yksityistalouksiin toimilupa-alueella. Hakijan tarkoituksena ei ole ottaa vastaan yksittäisiä postilähetyksiä, vaan postilähetyksille asetetaan vähimmäispostitusmäärä.

Postitoimintalain asettamia edellytyksiä toimiluvan myöntämiseksi ovat hakijan vakaavuus sekä ilmeinen kyky postitoiminnan harjoittamiseen. Toimiluvan myöntäminen ei myöskään saa olla postitoimintalain tarkoituksen vastainen eli vaarantaa mahdollisuutta lähettää ja vastaanottaa postia tasapuolisin ehdoin koko maassa. Toimilupien myöntäminen on oikeusharkintaista eli, jos laissa asetetut edellytykset täyttyvät, toimilupa on myönnettävä. Hakija voi viime kädessä saattaa toimilupapäätöksen ja siihen liittyvien ehtojen laillisuuden korkeimman hallinto-oikeuden käsiteltäväksi. Postitoimintalain

mukaisen toimiluvan myöntämiselle on kolme vaihtoehtoa: toimilupa myönnetään hakemuksen mukaan, toimilupa myönnetään hakemuksesta poiketen rajoitetusti tai toimilupaa ei myönnetä lainkaan.

Kilpailun lisääminen myös postitoiminnassa on johdonmukainen seuraus lainsäädännön kehityksestä sekä Posti- ja telelaitoksen yhtiöittämisestä. Kilpailun seurauksena toimialan kokonaisuutena katsotaan kehittyvän, käyttäjien kustannusten alentuvan, tehokkuuden lisääntyvän ja asiakkaiden kokeman palvelun laadun parantuvan vaihtoehtojen lisääntyessä. Postitoimintalain myötä avautuva kilpailu koskisi lähinnä Suomen Posti Oy:n tuotenumikkeitä 2. luokan kirje ja joukkokirje.

Suomessa keskeinen kysymys postitoiminnan kilpailun lisäämisessä on kilpailun vaikutukset postitoiminnan hoitamiseen koko maassa ja erityisesti haja-asutusalueilla. Postitoimintalain tarkoituksena on turvata se, että postia voi lähettää ja vastaanottaa tasapuolisin ehdoin koko maassa. Erityistä huomiota tulee kiinnittää postipalvelujen saatavuuteen ja kustannusten tasa-arvoisuuteen harvaan asutuilla alueilla.

Suomen Posti Oy:n valtakunnallisen toiminnan taloudellisen perustana on se ylijäämä, joka syntyy yhtiön niiltä toiminta-alueilta, joilla yhtiö kykenee toimimaan kannattavasti. Tällä ylijäämällä rahoitetaan sisäisesti yhtiön palvelujen tarjoamista alueilla, joilla yhtiö ei kykene toimimaan kannattavasti.

Kilpailun syntyminen alentanee kilpailujen palvelujen hintatasoa. Kilpailua syntyy lähinnä suurimpiin kaupunkeihin ja niiden lähialueille. Uusien yrittäjien kilpailuetuja ovat kevyt organisaatio, toiminnan joustavuus ja hintakilpailukyky. Suomen Posti Oy:n kannalta kilpailun avautuminen merkitsee kilpailunrajoituksista annetun lain (480/1992) tulkinnan mukaan sitä, että Suomen Posti Oy ei määrävän markkina-asemansa takia voi vastata kilpailuun asiakas-kohtaisella hinnoittelulla, kuten rajoitetun toimiluvan saavat yritykset. Kilpailulainsäädännön tulkinnat aiheuttavat sen, että jos Suomen Posti Oy alentaa hintaansa yhdelle asiakkaalle, sen on alennettava hintaa muillekin vastaaville asiakasryhmille kyseisillä osamarkkinoilla, esimerkiksi pääkaupunkiseudulla. Tämä johtaa siihen, että kilpailulle alueelle syntyy kilpailijan saamasta volyymistä riippumatta kokonaan uusi, alhaisempi markkinahintataso.

1.2. Euroopan yhteisöjen direktiiviehdotus

Postitoiminnan vapauttaminen on Euroopan maissa tapahtunut vasta Suomessa ja Ruotsissa. Toimialan muutosprosessi on kuitenkin käynnissä ja Euroopan yhteisöjen komissio edistää kilpailua myös postitoiminnassa.

Euroopan yhteisöjen komissio esitteli heinäkuussa 1995 toimenpidepaketinsä, joka sisältää ehdotuksen direktiiviksi postipalvelujen kehittämisen yhteisistä säännöistä ja palvelun laadun parantamisesta sekä komission ohjeen yhteisön kilpailusääntöjen soveltamisesta. Ehdotuksen tavoitteena on yhteisön tasolla turvata kaikille käyttäjille hyvälaatuinen yleispalvelu kohtuullisella hinnalla. Direktiiviehdotuksessa luodaan yhteiset säännöt yleispalvelun tarjoamisesta, yleispalvelun tarjoajalle tarvittaessa yksinoikeudeksi varattavissa olevien palveluiden määrittelyperusteista, hinnoitteluperusteista ja kirjanpidon avoimuudesta, laatuksiteereistä, teknisten standardien yhdenmukaistamisesta sekä kansallisten riippumattomien sääntelyviranomaisten perustamisesta.

Komission kanta on, että postitoimintaan, kuten muuhunkin elinkeinotoimintaan, sovelletaan yhteisön kilpailusääntöjä. Ohjeessa kilpailusääntöjen soveltamisesta hahmotellaan puitteita, joiden mukaan komissio tulevaisuudessa soveltaa postisektorilla yhteisön kilpailusääntöjä. Tarkoituksena on edistää asteittaista valvottua postimarkkinoiden liberalisointia ylläpitäen samalla yleispalvelun turvaavia toimenpiteitä.

1.3. Keskeiset ehdotukset

Esityksessä ehdotetun lain tarkoituksena on lieventää kilpailun avautumisen vaikutuksia postitoiminnassa. Lakiehdotuksen mukaan rajoitetun toimiluvan saaneet postitoiminnan harjoittajat veloitettaisiin suorittamaan valtiolle veronluonteista maksua. Maksu määräytyisi toimilupa-alueella myytyjen postipalvelujen myyntihintojen ja toimilupa-alueen väestötiheyden perusteella. Maksu olisi suurimman väestötiheyden alueella 20 prosenttia myyntihinnasta ja alenisi liukuvasti pienemmän väestötiheyden alueilla viiteen prosenttiin. Maksua ei perittäisi lainkaan alueilla, joissa väestötiheys on alle 250 asukasta neliökilometrillä. Perimällä

maksua vain rajoitetun toimiluvan saaneilta postitoiminnan harjoittajilta estettäisiin Suomen Posti Oy:n kannalta hintojen hallitsematon aleneminen kilpailluilla alueilla.

Maksut tuloutettaisiin valtion talousarvioon ja hajasijoitusalueiden postitoimintaan osoitettaisiin tarvittaessa määräraha valtion talousarviossa. Määrärahan jakoperusteista päätettäisiin talousarvion yhteydessä.

Esitykseen ei liity sellaisia seikkoja, joiden perusteella postitoimintamaksua olisi pidettävä Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 85 tai 86 artiklassa tarkoitettulla tavalla yhteisön kilpailulainsäädännön vastaisena. Sen sijaan ehdotettuun järjestelmään saattaa liittyä perustamissopimuksen 92 artiklassa tarkoitettua valtion tukea Suomen Posti Oy:lle myönnetyn verohelpotuksen ja mahdollisen hajasijoitusalueiden postitoimintaan osoitettavan määrärahan osalta. Perustamissopimuksen 90 artiklan 2 kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat kuitenkin ryhtyä yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvien palvelujen varmistamiseksi myös 92 artiklan vastaisiin toimiin. Suomen Posti Oy:n kilpailijoilta perittävää postitoimintamaksua voidaan siten pitää myös tässä suhteessa yhteisölainsäädännön mukaisena, koska se on tarpeellinen peruspostipalvelujen saatavuuden varmistamiseksi.

2. Esityksen vaikutukset

Postitoiminnan turvaamiseksi perittävän maksun tuotoksi on arvioitu pääkaupunkiseudun kilpailun avaamisen osalta ensimmäisenä vuonna 1—2 miljoonaa markkaa, toisena vuonna 2—3 miljoonaa markkaa ja kolmantena vuonna noin 5 miljoonaa markkaa. Maksun tuotto on suurempi, jos rajoitettu toimilupa myönnetään tulevaisuudessa useille yhtiöille.

3. Asian valmistelu

Asia on valmisteltu liikenneministeriön asettamassa postitoimintatyöryhmässä, jonka selvitys valmistui 29 päivänä maaliskuuta 1996. Työryhmässä oli edustajat liikenneministeriöstä ja valtiovarainministeriöstä, Keskuskauppakamarista, Telehallintokeskuksesta, Suomen Posti Oy:stä ja rajoitettua toimilupaa hakeneesta yhtiöstä. Esitys on valmisteltu virkatyönä valtiovarainministeriössä.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotuksen perustelut

1 luku. Yleiset säännökset

1 §. *Sovellettamisala.* Tässä laissa tarkoitettu maksu suoritettaisiin valtiolle. Maksua suoritettaisiin postitoimintalaissa tarkoitettua toimiluvan varaisen postipalvelun myynnistä.

2 §. *Maksuvelvollisuus.* Maksuvelvollinen olisi postitoiminnan harjoittaja, jolle valtioneuvosto on myöntänyt postitoimintalaissa tarkoitettua toimiluvan rajoitetun postitoiminnan harjoittamiseen. Suomen Posti Oy, jolle on myönnetty toimilupa rajoittamattoman postitoiminnan harjoittamiseen, ei olisi maksuvelvollinen, koska maksun tarkoituksena on vaikuttaa Suomen Posti Oy:n kilpailijoiden hintatasoon.

3 §. *Maksun peruste.* Maksun peruste olisi postipalvelun myyntihinta. Maksun perusteena olevaan myyntihintaan ei laskettaisi tämän lain nojalla suoritettavaa maksua eikä arvonlisäveroa.

4 §. *Maksun määrä.* Maksu määräytyisi postipalvelun myyntihinnan ja toimilupa-alueen väestötiheyden perusteella. Maksu olisi korkeammilla väestötiheyden alueilla 20 % myyntihinnasta ja alenisi liukuvasti pienemmän väestötiheyden alueilla viiteen prosenttiin. Maksua ei perittäisi lainkaan alueilla, jossa väestötiheys on alle 250 henkilöä neliökilometrillä. Esimerkiksi pääkaupunkiseudulla prosenttiosuus olisi 20, mutta Lapin läänissä maksua ei määrättäisi.

5 §. *Maksua hallinnoivat viranomaiset.* Maksujen yleinen valvonta kuuluisi verohallitukselle. Maksuvelvollisia koskevat asiat käsiteltäisiin muutoin lääninverovirastoissa.

2 luku. Maksaminen ja ennakkoratkaisu

6 §. *Maksun maksaminen.* Maksu maksettaisiin kalenterikuukauden aikana suoritettujen postipalvelujen myyntihintojen yhteismäärän perusteella. Myynnin ajallisena kohdistamisena noudatettaisiin suoriteperiaatetta.

Maksu maksettaisiin kuukausittain lääninverovirastolle. Maksu olisi maksettava viimeistään kahden kuukauden kuluttua kalenterikuukauden päättymisestä, esimerkiksi tammikuun maksu olisi maksettava viimeistään maaliskuun viimeisenä päivänä.

7 §. *Ilmoittamisvelvollisuus.* Maksuvelvol-

lisen olisi annettava lääninverovirastolle ilmoitus maksuvalvonnan kannalta tarpeellisista tiedoista. Ilmoituksessa annettavista tiedoista, tietojen antamisen ajankohdasta ja tietojen antotavasta määräisi verohallitus.

8 §. *Virheen korjaaminen.* Maksuvelvollisen olisi itse laskettava maksun määrä. Jos maksuvelvollinen maksaa erehdyksessä liikaa tai liian vähän maksua, virhe voidaan korjata tilikauden seuraavien kuukausien maksutilityksissä. Vaihtoehtoisesti liikaa suoritettu maksu palautetaan hakemuksesta.

9 §. *Ennakkoratkaisu.* Maksuvelvollinen voisi hakemuksesta saada ennakkoratkaisun siitä, miten lakia on sovellettava. Ennakkoratkaisun antaisi lääninverovirasto. Ennakkoratkaisupäätökseen haettaisiin muutosta valittamalla lääninoikeuteen. Päätökseen, jolla lääninverovirasto on päättänyt olla antamatta ennakkoratkaisua, ei saisi hakea muutosta valittamalla.

3 luku. Maksun maksuunpano

10 §. *Maksuunpano.* Jos maksuvelvollinen ei maksa maksua 6 §:ssä säädetyssä määräajassa, lääninverovirasto maksuunpanisi maksamatta jääneen maksun.

11 §. *Arviomaksuunpano.* Jos maksuvelvollinen ei maksa maksua tai maksaa sitä ilmeisesti liian vähän eikä anna maksuunpanoa varten tietoja, maksamatta oleva maksu voitaisiin määrätä arvioimalla.

12 §. *Maksunkorotus.* Maksunkorotuksessa noudatettaisiin yleisiä veronkorotusta koskevia periaatteita.

13 §. *Veronlisäys.* Määräajassa maksamatta jääneelle maksulle määrättäisiin maksuunpanon yhteydessä veronlisäystä.

Jos maksuvelvollinen maksaa erehdyksessä liian vähän maksua, maksuvelvollisen olisi virheen korjaamisen yhteydessä maksettava oma-aloitteisesti veronlisäystä.

14 §. *Veronkantolain säännösten soveltaminen.* Veronkantolain (611/1978) säännöksiä noudatettaisiin maksun kannossa, perimisessä ja palauttamisessa.

4 luku. Oikaisu ja muutoksenhaku

15 §. *Oikaisu.* Lääninveroviraston olisi oikaistava päätöstään, jos päätös on maksuvelvollisen vahingoksi virheellinen. Oikaisu

ei edellyttäisi maksuvelvollisen hakemusta, vaan lääninveroviraston olisi aina oikaistava virheelliseksi toteamansa päätös.

Jos lääninverovirasto ei oikaisisi maksuvelvollisen vaatimuksen mukaisesti maksuunpanopäätöstä, maksuvelvollinen voisi hakea oikaisuasiassa annettuun päätökseen muutosta valittamalla lääninoikeuteen.

16 §. *Muutoksenhaku.* Lääninveroviraston päätöksestä valitettaisiin lääninoikeuteen.

Muutoksenhaussa noudatettaisiin hallintolainkäyttölain (586/1996) säännöksiä. Lain mukaan valitusaika on 30 päivää päätöksen tiedoksisaannista. Valitus on tehtävä kirjallisesti, ja siinä on ilmoitettava muutoksenhausta hallintoasioissa annetun lain 9 a §:ssä mainitut tiedot.

Lääninoikeuden päätöksestä voisi valittaa korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

5 luku. Erinäiset säännökset

17 §. *Maksuvelvollisen kirjanpito.* Maksuvelvollisen kirjanpidosta olisi käytävä selville maksun määräämisen kannalta tarpeelliset tiedot.

18 §. *Tiedonantovelvollisuus ja kirjanpi-*

don tarkastus. Maksuvelvollisella olisi normaali tietojenantovelvollisuus.

19 §. *Maksun kiertämisen estäminen.* Säännöksellä pyritäisiin estämään maksun kiertäminen.

20 §. *Salassapitovelvollisuus.* Salassapitovelvollisuuden osalta noudatettaisiin verotusmenettelystä annetun lain salassapitosäännöksiä.

21 §. *Rangaistussäännös.* Rangaistussäännökset olisivat rikoslaissa.

22 §. *Tarkemmat säännökset.* Säännöksessä olisi tavanomainen asetuksenantovaltuutus.

23 §. *Voimaantulo.* Pykälään sisältyisi voimaantulosäännös.

2. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun se on hyväksytty ja vahvistettu. Lakia sovellettaisiin niihin postipalveluihin, jotka on suoritettu lain voimaantulopäivänä tai sen jälkeen.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

haja-asutusalueiden postitoiminnan turvaamiseksi perittävästä maksusta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Soveltamisala

Haja-asutusalueiden postitoiminnan turvaamiseksi postipalvelun myynnistä suoritetaan valtiolle maksua sen mukaan kuin tässä laissa säädetään.

Postipalvelun myyntinä pidetään postitoimintalaissa (907/1993) tarkoitetun toimiluvan varaisen postitoiminnan harjoittamista korvausta vastaan.

2 §

Maksuvelvollisuus

Maksuvelvollinen on postitoiminnan harjoittaja, joka on saanut postitoimintalaissa tarkoitetun toimiluvan rajoitetun postitoiminnan harjoittamiseen.

3 §

Maksun peruste

Myyntistä suoritettavan maksun perusteena on postipalvelun myyntihinta ilman tämän lain mukaisen maksun ja arvonlisäveron osuutta.

4 §

Maksun määrä

Maksun määrä on 2 momentin mukainen prosenttiosuus maksun perusteena olevasta myyntihinnasta.

Prosenttiosuus lasketaan jakamalla toimilupa-alueen edellisen kalenterivuoden lopun väestötiheys (asukasmäärä maaneliökilometriä kohti) 50:llä ja pyöristämällä saatu tulos lähimpään kokonaislukuun. Prosenttiosuus on enintään 20. Maksua ei määrätä toimilupa-alueelle, jolla väestötiheys on vähemmän kuin 250 asukasta maaneliökilometriä kohti.

5 §

Maksua hallinnoivat viranomaiset

Verohallituksen tehtävänä on tässä laissa tarkoitetun maksun suorittamisen yleinen valvonta.

Lääninveroviraston tehtävänä on maksun suorittamisen valvonta, maksun määrääminen sekä ennakkotiedon antaminen ja maksujen kanto.

Maksuvelvollisia koskevat asiat kuuluvat sen lääninveroviraston käsiteltäviin, jonka toimialueella maksuvelvollisen verotusmenettelystä annetussa laissa (1558/1995) tarkoitettu kotikunta on. Jos maksuvelvollisella ei ole Suomessa kotikuntaa, asian käsittelee Uudenmaan lääninverovirasto.

2 luku

Maksun maksaminen ja ennakkoratkaisu

6 §

Maksun maksaminen

Maksu maksetaan lääninverovirastolle kalenterikuukauden aikana suoritettujen postipalvelujen myyntihintojen yhteismäärän perusteella viimeistään kalenterikuukautta seuraavan toisen kuukauden viimeisenä päivänä. Jos mainittu päivä on pyhäpäivä tai lauantai, maksun saa maksaa ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

7 §

Ilmoittamisvelvollisuus

Maksuvelvollisen on annettava lääninverovirastolle ilmoitus maksuvalvontaa varten. Verohallitus antaa tarkemmat määräykset annettavista tiedoista, tietojen antamisen ajankohdasta ja tietojen antotavasta.

8 §

Virheen korjaaminen

Maksuvelvollinen, joka on maksanut kalenterikuukaudelta liikaa maksua, saa korjata virheen vähentämällä liikaa maksetun määrän tilikauden seuraavien kalenterikuukausien maksuista.

Jos maksuvelvollinen ei ole tehnyt 1 momentissa tarkoitettua korjausta, lääninverovirasto palauttaa liikaa maksetun maksun hakemuksesta. Hakemus on tehtävä lääninverovirastolle viimeistään kolmen vuoden kuluessa sen kalenterivuoden päättymisestä, johon kuuluvalta kalenterikuukaudelta maksuvelvollinen on maksanut liikaa maksua.

9 §

Ennakkoratkaisu

Lääninverovirasto voi antaa maksuvelvolliselle hakemuksesta ennakkoratkaisun siitä, miten tätä lakia on sovellettava.

Hakemuksessa on ilmoitettava yksilöitynä kysymys, josta ennakkoratkaisua haetaan, ja esitettävä asian ratkaisemiseksi tarvittava selvitys.

Ennakkoratkaisu annetaan määräajaksi. Lainvoiman saanutta ennakkoratkaisua noudatetaan ennakkoratkaisun saajan vaatimuksesta sitovana siltä ajalta, jolle se on annettu.

3 luku

Maksun maksuunpano

10 §

Maksuunpano

Jos maksua ei ole maksettu 6 §:ssä säädettyssä määräajassa, lääninverovirasto määrää maksamatta olevan maksun maksuvelvollisen maksettavaksi. Maksuunpano on toimi-

tettava kolmen vuoden kuluessa sen kalenterivuoden päättymisestä, johon kuuluvalta kalenterikuukaudelta maksu olisi tullut maksaa.

11 §

Arviomaksuunpano

Jos maksua ei ole maksettu 6 §:ssä säädettyssä määräajassa tai jos maksua on suoritettu ilmeisesti liian vähän eikä maksuvelvollinen ole kehotuksesta huolimatta antanut maksuunpanoa varten tarvittavia tietoja, lääninveroviraston on toimitettava 10 §:n mukainen maksuunpano arvioimalla.

Arviota toimitettaessa on otettava huomioon maksuvelvollisen toiminnan laatu ja laajuus, suoritettujen maksun määrä sekä maksuvelvollisen aikaisempi toiminta ja siinä tapahtuneet muutokset. Lisäksi on verrattava maksuvelvollisen toimintaa muiden samanlaatuisissa olosuhteissa toimivien maksuvelvollisten toimintaan.

Maksuvelvolliselle on ennen maksun määräämistä varattava tilaisuus selvityksen antamiseen maksun määrääntymisestä koskevasta laskelmasta sekä niistä seikoista, joiden vuoksi maksu aiotaan määrätä arvion mukaan.

12 §

Maksunkorotus

Maksua voidaan korottaa:

1) jos maksuvelvollinen on jättänyt kalenterikuukaudelta maksettavan maksun kokonaan maksamatta tai maksanut sitä ilmeisesti liian vähän, enintään 30 prosentilla;

2) jos 7 §:ssä tarkoitetussa ilmoituksessa tai muussa maksuvelvollisen antamassa maksuunpanoon vaikuttavassa asiakirjassa on vähäinen puutteellisuus eikä maksuvelvollinen ole noudattanut saamaansa kehotusta sen korjaamiseen, enintään 10 prosentilla;

3) jos maksuvelvollinen on ilman pätevää syytä laiminlyönyt 7 §:ssä tarkoitetun ilmoituksen tai muun maksuunpanoon vaikuttavan tiedon tai asiakirjan antamiselle asetetun määräajan noudattamisen taikka antanut ilmoituksen, tiedon tai asiakirjan olennaisesti vaillinaisena, enintään 20 prosentilla;

4) jos maksuvelvollinen on törkeästä huolimattomuudesta laiminlyönyt ilmoittamis-

velvollisuutensa tai antanut olennaisesti vääran ilmoituksen taikka muun maksuunpanoon vaikuttavan tiedon tai asiakirjan, enintään kaksinkertaiseksi.

Maksunkorotus määrätään vain siitä maksusta, jota 1 momentissa tarkoitettu puutteellisuus tai vaillinaisuus on koskenut.

13 §

Veronlisäys

Jos maksuvelvollinen maksaa kalenterikuukaudelta suoritettavaa maksua ilman maksuunpanoa 6 §:ssä säädetyn määräajan jälkeen, hänen on oma-aloitteisesti maksettava veronlisäystä.

Jos kalenterikuukaudelta suoritettavaa maksua ei ole maksettu 6 §:ssä säädettyssä määräajassa, määrätään maksamatta jääneelle maksulle veronlisäystä.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettu veronlisäys lasketaan veronlisäyksestä ja viivekorosta annetun lain (1556/1995) mukaisesti.

14 §

Veronkantolain säännösten soveltaminen

Maksun kannossa, perimisessä ja palauttamisessa noudatetaan veronkantolain (611/1978) säännöksiä.

4 luku

Oikaisu ja muutoksenhaku

15 §

Oikaisu

Jos lääninverovirasto maksuvelvollisen hakemuksesta, valituksen johdosta tai muutoin toteaa, että sen päätös on maksuvelvollisen vahingoksi virheellinen, lääninveroviraston on oikaistava päätöksessä oleva virhe ja maksettava maksuvelvolliselle virheen johdosta liikaa maksettu tai palauttamatta jäänyt maksu, jollei asiaa ole valitukseen annetulla päätöksellä ratkaistu.

Oikaisu voidaan tehdä kolmen vuoden kuluessa sen kalenterivuoden päättymisestä, jota oikaistava päätös koskee tai, jos päätös

koskee useita kalenterivuotia, niistä viimeisen päättymisestä taikka maksuvelvollisen mainitun ajan kuluessa tekemän vaatimuksen perusteella myöhemminkin.

Jos lääninverovirasto oikaisee päätöstään maksuvelvollisen vaatimuksen mukaisesti, 16 §:ssä tarkoitettu valitus raukeaa. Siltä osin kuin lääninverovirasto katsoo, että maksuvelvollisen valituksessaan esittämä vaatimus ei anna aihetta päätöksen oikaisemiseen, lääninveroviraston on annettava valituksen johdosta lausuntonsa ja toimitettava asian käsittelyssä syntyneet asiakirjat viipymättä lääninoikeuteen.

16 §

Muutoksenhaku

Lääninveroviraston tämän lain nojalla tekemään päätökseen haetaan muutosta valittamalla lääninoikeuteen. Valtion puolesta valitusoikeus on lääninverovirastossa olevalla veroasiamiehellä. Muutoksenhaussa noudatetaan hallintolainkäyttölain (586/1996) säännöksiä.

Lääninoikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Muutoksenhaussa noudatetaan tällöin, mitä verotusmenettelystä annetun lain 70 ja 71 §:ssä säädetään.

Päätökseen, jolla lääninverovirasto on päättänyt olla antamatta ennakkoratkaisua, ei saa hakea muutosta valittamalla.

Verojen ja maksujen perimisestä ulosotto-toimin annetun lain (367/1961) perustevalitusta koskevia säännöksiä ei sovelleta tässä laissa tarkoitettuihin asioihin.

5 luku

Erinäiset säännökset

17 §

Maksuvelvollisen kirjanpito

Maksuvelvollisen on järjestettävä kirjanpito sellaiseksi, että siitä saadaan maksun määräämistä varten tarvittavat tiedot.

18 §

Tiedonantovelvollisuus ja kirjanpidon tarkastus

Maksuvelvollisen on verohallituksen, lääninveroviraston tai veroasiamiehen kehotuksesta annettava tietoja sekä esitettävä tarkastettavaksi kirjanpitoa sekä muut asiakirjat ja omaisuus, jotka saattavat olla tarpeen maksuunpanoa tai maksujen tarkastusta toimitettaessa tai muutoksenhakua käsiteltäessä.

19 §

Maksun kiertämisen estäminen

Jos jollekin olosuhteelle tai toimenpiteelle on annettu sellainen sisältö tai muoto, joka ei vastaa asian varsinaista luonnetta tai tarkoitusta, tai jos on ryhdytty muuhun toimenpiteeseen ilmeisesti siinä tarkoituksessa, että maksusta vapauduttaisiin, maksuunpanossa on meneteltävä asian varsinaisen luonteen mukaisesti.

20 §

Salassapitovelvollisuus

Salassapitovelvollisuudesta on voimassa, mitä verotusmenettelystä annetun lain 95 §:n 3 momentissa säädetään.

21 §

Rangaistussäännös

Rangaistus maksun lainvastaisesta välttämisestä ja sen yrittämisestä säädetään rikoslain 29 luvun 1—3 §:ssä.

22 §

Tarkemmat säännökset

Tarkemmat säännökset tämän lain täytäntöönpanosta annetaan tarvittaessa asetuksella.

23 §

ta 199 .

Voimaantulo

Lakia sovelletaan postipalveluun, joka on suoritettu lain voimaantulopäivänä tai sen jälkeen.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuu-

Helsingissä 21 päivänä maaliskuuta 1997

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Ministeri *Arja Alho*

